

Nr 151

Av herr **Hagberg m. fl.**, om utredning angående ett neutralitetsförsvar.

Vi påpekade redan i motion nr 551 i andra kammaren i följd de ekonomiska konsekvenserna av försvarsuppgörelsen, av den bristande kontakten mellan den officiella utrikespolitiska målsättningen och den försvarspolitiska jämte det ologiska, för att inte säga verklighetsfrämmande, i den sistnämnda. Redan nu är det uppenbart, att försvarsbeslutet måste omprövas och att för varje år detta uppskjutes skadorna blir mer oreparabla.

En första konsekvens av fjolårets beslut, att varje år för teknisk utveckling höja anslaget med 2,5 % jämte kompensation för pris- och lönestegringar, är att regeringen begär 136 milj. kr. mer än fjolårsbeslutet för teknisk upprustning och som konsekvens för prisstegringar. Därest löneuppgörelsen slutar med kompensation för prisstegringar och arbetstidsförkortning torde det komma att innebära ytterligare åtminstone 30 milj. kr. i ökning på den nya budgeten.

Uppgårelsen innebar vidare en stegvis stegring av kapitalbudgeten från 120 till 240 milj. kr., och regeringen föreslår i konsekvens därmed en ökning av kapitalutgifterna med 55 milj. kr. till 172 milj. kr.

Detta sätt att skilja kapitalutgifter från driftbudgeten är oegentligt när det gäller investeringar av försvarskaraktär. Det är lika oegentligt som när vissa försvarsutgifter föres på andra huvudtitlar. Särskilt borde detta gälla sådana anslag som utgifterna för civilt försvar, 30 milj. kr. som avses öka till 75 milj. kr., vilka utgår på elfte huvudtiteln, de militära pensionerna, cirka 100 milj. kr. på tolfte huvudtiteln, utgifter till försvarsberedskap vid televerket, statens järnvägar och luftfartsverket, 10,6 milj. kr. på utgifter för statens kapitalfonder. En sammanräkning av samtliga försvarsposter visar för nästa budgetår i runt tal 3 230 milj. kr. Då de beräknade direkta skatteinkomsterna till stat och kommun upptagits med 6 miljarder kr. erhåller försvaret alltså i det närmaste 55 procent av dessa.

Beträffande konsekvenserna på driftbudgeten av en årlig anslagsförstärkning med 2,5 procent samt av en fyraprocentig kompensation av erfarenhetsmässigt beräknade fyra procent, visar en uträkning år för år under den närmaste sjuårsperioden följande sensationella resultat:

Försvarets driftbudget

1958/59	2 700 milj. kr.		
1959/60	2 866 milj. kr. (inkl. beräknade 30 milj. kr. för löneökningar)		
1960/61	Teknisk fördyring 2,5 %	71,65	
	Pris- och lönestegringar 4 %	114,64	
		<u>186,29</u>	milj. kr.
	Driftbudget	2 866 + 186 =	3 052 milj. kr.
1961/62	Teknisk fördyring	76,3	
	Pris- och lönestegringar	122	
		<u>198,3</u>	milj. kr.
	Driftbudget	3 052 + 198 =	3 250 milj. kr.
1962/63	Teknisk fördyring	81,25	
	Pris- och lönestegringar	130	
		<u>211,25</u>	milj. kr.
	Driftbudget	3 250 + 211 =	3 461 milj. kr.
1963/64	Teknisk fördyring	86,53	
	Pris- och lönestegringar	138,44	
		<u>224,97</u>	milj. kr.
	Driftbudget	3 461 + 225 =	3 686 milj. kr.
1964/65	Teknisk fördyring	92,15	
	Pris- och lönestegringar	147,44	
		<u>239,59</u>	milj. kr.
	Driftbudget	3 686 + 240 =	3 926 milj. kr.
1965/66	Teknisk fördyring	98,15	
	Pris- och lönestegringar	157,04	
		<u>255,19</u>	milj. kr.
	Driftbudget	3 926 + 255 =	4 181 milj. kr.
Driftbudget 1965/66	.....	4 181	milj. kr.
» 1958/59	.....	2 700	»
Ökning 1958—1965	.....	<u>1 481</u>	milj. kr.
Sammanlagd ökning 1958—1965:			5 522 milj. kr.
1959/60	.....	166	milj. kr.
1960/61	.....	352	»
1961/62	.....	550	»
1962/63	.....	761	»
1963/64	.....	986	»
1964/65	.....	1 226	»
1965/66	.....	1 481	»
		<u>5 522</u>	milj. kr.

Ökningen på försvarets driftbudget från 1958 till 1965 blir alltså 55 %. Försvarshuvudtitelns driftbudget skulle alltså 1965 uppgå till 4 181 milj. kr. Till detta kommer sedan 240 milj. kr. på kapitalbudgeten, 100 milj. kr. på pensionerna och 75 milj. kr. på civiltförsvaret = 415 milj. kr. Då har icke medtagits smärre anslag eller av prisstegringar föranledda ökninga för pensioner etc.

Alltså skulle vi ha att räkna med försvarsutgifter på omkring 4 600 milj. kr. inom sju år. Räknar man ytterligare med ÖB-planens 10 år, blir stegringen avsevärt större.

Regeringen beräknar redan i år att cirka en miljard kronor i nya skatter måste tillföras statsverket.

De ekonomiska konsekvenserna är alltså sådana, att försvarsuppgörelsen inte kan bäras av det svenska folket. Det är bättre att genast ompröva den samma.

Starka krafter är nu i verksamhet för att genomdriva ett beslut om atomvapen till det svenska försvaret. De anser detta vara innebörden av den beslutade försvarsplanens målsättning och förutsättning. Denna målsättning var som bekant att försvaret skulle erhålla en sådan styrka att den avskräcker en potentiell angripare från att fullfölja aggressionsplaner mot vårt land.

Vi anser att målsättningen är verklighetsfrämmande och motsäges av det faktum att världens starkaste stater, Sovjetunionen och USA, inte ens kunde förhindra angrepp mot sina länder.

Ännu mera verklighetsfrämmande är idén att Sverige med atomvapen av, som det heter, taktisk natur skulle öka försvarets effekt. Motsatsen måste vara fallet, eftersom en sådan beväpning skulle legitimera en eventuell fiendes användning av både atom- och vätevapen mot vårt land. Mot sådana vapen, framförda med interkontinentala raketer, finns inget försvar. Enbart två vätebombsträffar mot Stockholm skulle antagligen utesluta varje tanke på ett svenskt försvar. Håller man därtill i minnet att den av amerikanerna lanserade tryck-på-knappen-principen för krigets igångsättande förutsätter en plötslig och utan föregående varning i form av ultimatum igångsatt stridshandling mot fixerat mål, måste idén om ett svenskt försvar med atomvapen inte bara anses verklighetsfrämmande, den är brottsligt naiv.

Vi anser sålunda en ny utredning nödvändig för att ställa försvarsutgifterna i relation till folkets bärkraft för att göra slut på atomvapenfantasierna och för att få ett försvar som ansluter sig till den svenska utrikespolitikens-neutralitetens principer. I vår tidigare omnämnda motion nr 551 vid 1958 års riksdag har vi formulerat de viktigaste principerna för ett sådant neutralitetsförsvar. Vi hänvisar härtill. Vi föreslår på dessa grunder,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om en allsidig utredning av ett neutralitetsförsvar och att därvid nödvändigheten av en bättre och rimligare anpassning till

skattemässiga betingelser och det finanspolitiska läget iakt-
tas.

Stockholm i januari 1959

Helmer Holmberg

Henning Nilsson

H. Hagberg

Knut Senander

Nr 152

Av herr **Hagberg m. fl.**, om sänkning av vissa anslag till förs-
varet.

I anslutning till motiveringen i den av undertecknade samtidigt härmed väckta principmotionen i försvarsfrågan (motion nr 151) föreslår vi här nedan material- och övningsanslag för de tre vapengrenarna, som överensstämmer med våra tidigare förslag och som i förhållande till årets statsverksproposition innebär besparingar på närmare 370 miljoner kronor. Vi föreslår,

att riksdagen måtte besluta

till Armén: Övningar m. m. för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 24 000 000 kronor;

till Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m. för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 280 000 000 kronor;

till Marinen: Anskaffning av vapenmateriel m. m. för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 60 500 000 kronor;

till Flygvapnet: Övningar m. m. för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kronor;

till Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m. för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 000 kronor;

till Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m. för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 106 000 000 kronor;

till Flygvapnet: Drivmedelsförråd m. m. för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 6 500 000 kronor.

Stockholm i januari 1959

Helmer Holmberg

Henning Nilsson

H. Hagberg

Knut Senander